

„Badania i ocena jakości wód powierzchniowych w Polsce w 2006 roku”

Badania jakości powierzchniowych wód płynących (rzek) w Polsce prowadzone są już od lat sześćdziesiątych. W 1991 roku badania jakości wód ujęte zostały w ramy Państwowego Monitoringu Środowiska przez Inspekcję Ochrony Środowiska, tzn. badania prowadzą wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska przy nadzorze merytorycznym ze strony Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Monitoring jakości wód powierzchniowych w Polsce jest prowadzony w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. nr 115 poz. 1229 z późn. zm.) wraz z rozporządzeniami.

Badania w ramach monitoringu jakości wód w rzekach prowadzone są przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska, zgodnie z zakresem i częstotliwością określonymi w Programie Państwowego Monitoringu Środowiska, a szczegółowo w Wojewódzkich Programach Monitoringu Środowiska. Od 2006 roku rozpoczęły się prace nad weryfikacją sieci monitoringu pod kątem wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

W roku 2005 nowelizacji uległa ustawa Prawo wodne. Zgodnie z nowymi zapisami art. 3 w miejsce dotychczasowych dwóch dorzeczy (Odry i Wisły) wprowadzono dziesięć, wyodrębniając z obszarów dorzeczy Odry i Wisły osiem mniejszych (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 czerwca 2006 roku w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy i regionów wodnych).

Stan jakości wód w rzekach oceniany jest w oparciu o analityczne pomiary kontrolne realizowane w ramach monitoringu środowiska dla wód powierzchniowych płynących. Stan zanieczyszczenia wód w rzekach ocenia się, porównując wyniki badań monitoringowych ze standardami jakości wód leżącymi u podstaw klasyfikacji i zaliczając kontrolowane odcinki rzek do poszczególnych klas czystości. Zaliczenie wody do odpowiedniej klasy następuje w oparciu o jej właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne.

Ocena za 2006 rok wykonana została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 roku w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód.

Ocenę jakości wód w rzekach w 2006 roku wykonano w 1544 punktach pomiarowo – kontrolnych, na podstawie wyników badań wykonanych przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska.

Dla monitoringu jakości wód w rzekach przyjęto następującą częstotliwość i zakres pomiarowy w poszczególnych punktach pomiarowo – kontrolnych:

- 1 raz w miesiącu wskaźniki: fizyczne, tlenowe, biogenne, zasolenia, biologiczne i mikrobiologiczne,
- 1 raz na kwartał wskaźniki: metale, w tym metale ciężkie,
- 1 raz na rok wskaźniki zanieczyszczeń przemysłowych, tj. cyjanki wolne, fenole, pestycydy, oleje mineralne, wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne,
- w przypadku stwierdzenia obecności w wodach powierzchniowych substancji niebezpiecznych, w tym również priorytetowych - jeden raz na miesiąc, aż do stwierdzenia braku obecności tych substancji na poziomie przekraczającym próg oznaczalności.

Przeprowadzono także badania makrobezkręgowców bentosowych prowadzone w ramach dostosowania monitoringu biologicznego do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Wyniki oceny jakości wód przedstawiono poniżej w układzie tabelarycznym, w odniesieniu do poszczególnych dorzeczy w Polsce.

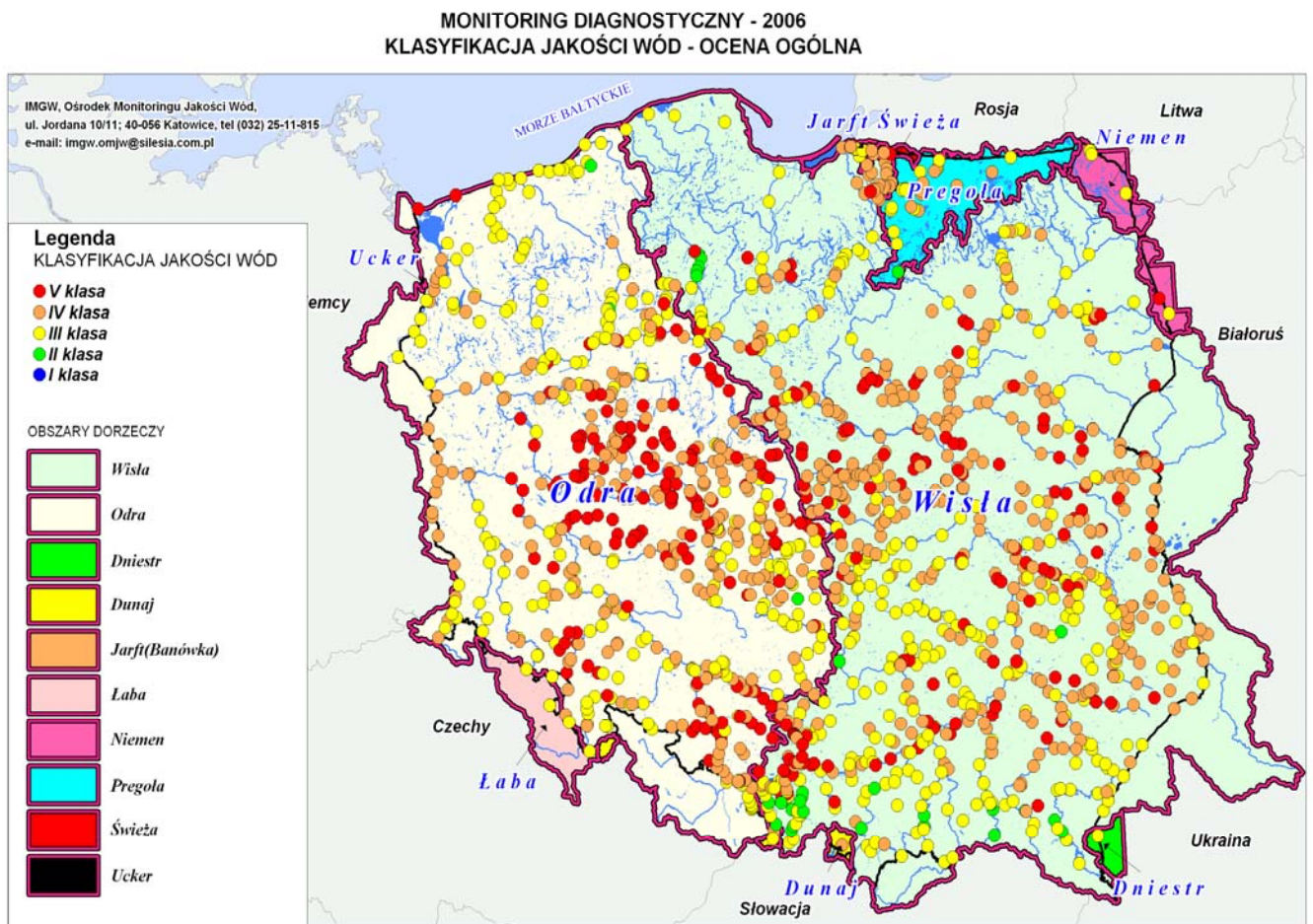
**Wyniki klasyfikacji jakości wód w rzekach w roku 2006
z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy**

Lp.	Nazwa dorzecza	Klasy jakości wody [w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r.]									
		1		2		3		4		5	
		Ilość ppk	Udział %	Ilość ppk	Udział %	Ilość ppk	Udział %	Ilość ppk	Udział %	Ilość ppk	Udział %
1	<i>Wisła</i>			30	88,3	310	56,8	397	59,8	143	47,7
2	<i>Odra</i>			3	8,8	217	39,7	251	37,8	156	52,0
3	<i>Dniestr</i>					1	0,2				
4	<i>Dunaj</i>					1	0,2	1	0,1		
5	<i>Banówka (Jarft)</i>					1	0,2	3	0,5		
6	<i>Łaba</i>							2	0,3		
7	<i>Niemen</i>					4	0,7			1	0,3
8	<i>Pregoła</i>			1	2,9	12	2,2	9	1,4		
9	<i>Świeża</i>							1	0,1		
10	<i>Ucker</i>										
ŁĄCZNIE		0	0	34	100,0	546	100,0	664	100,0	300	100,0

Zgodnie z wykonaną oceną jakości wód we wszystkich dorzeczach, w których prowadzono badania, nie odnotowano wód najwyższej klasy. W całej Polsce przeważały wody III i IV klasy. Takie tendencje utrzymują się niezmiennie w ostatnich latach, z przewagą trendów poprawy jakości wód.

Jednocześnie dwa główne dorzecza: Wisły i Odry charakteryzowały się zbliżonym poziomem udziału wód najniższej klasy.

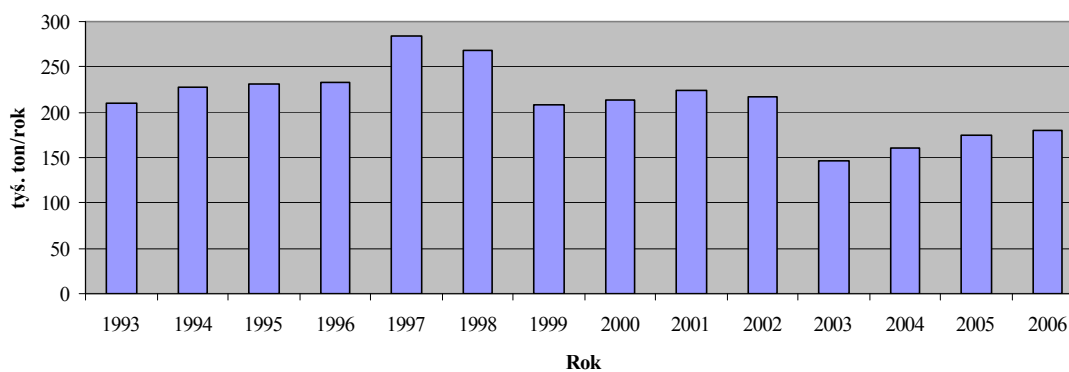
Ocenę jakości wód w rzekach w 2006 roku zobrazowano na poniższej mapie.

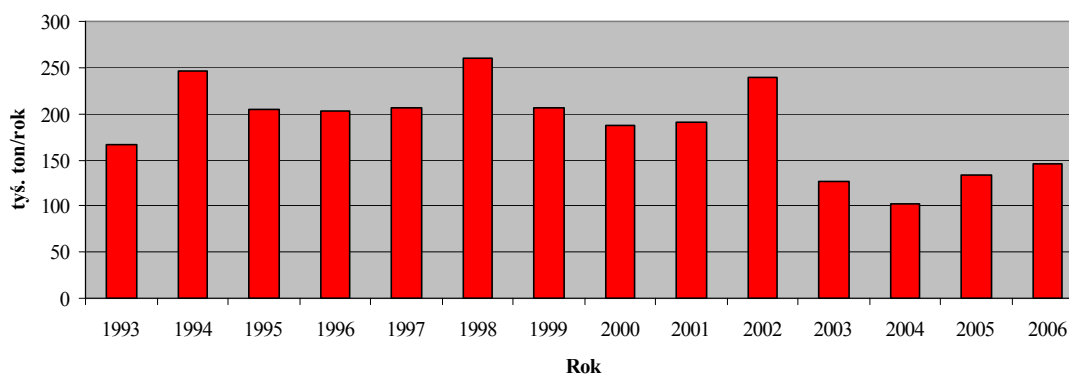
Dodatkowo przedstawiono dane dotyczące ładunków substancji biogenych (BZT-5, azot ogólny, fosfor ogólny) oraz metali ciężkich (ołów, kadm, cynk) odprowadzanych do Bałtyku z obszarów dorzeczy Wisły i Odry w okresie 1993 –2006 dające obraz ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat.

BIOGENY

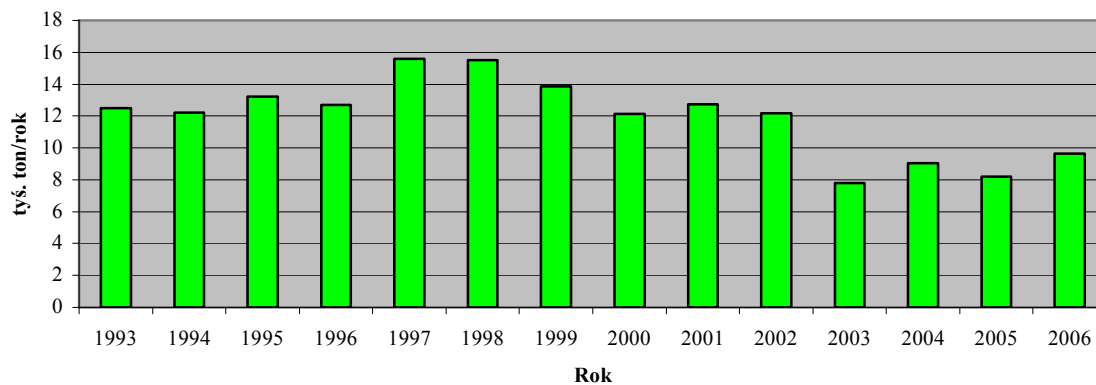
BZT5

Azot ogólny

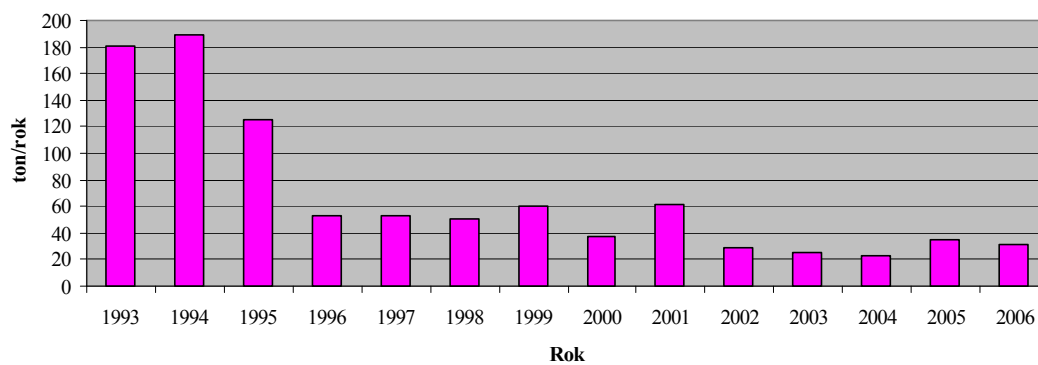

Fosfor ogólny

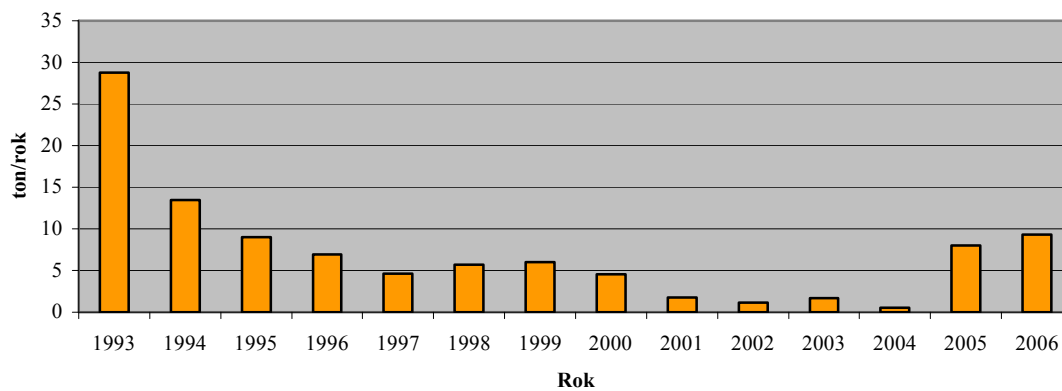

METALE CIĘŻKIE

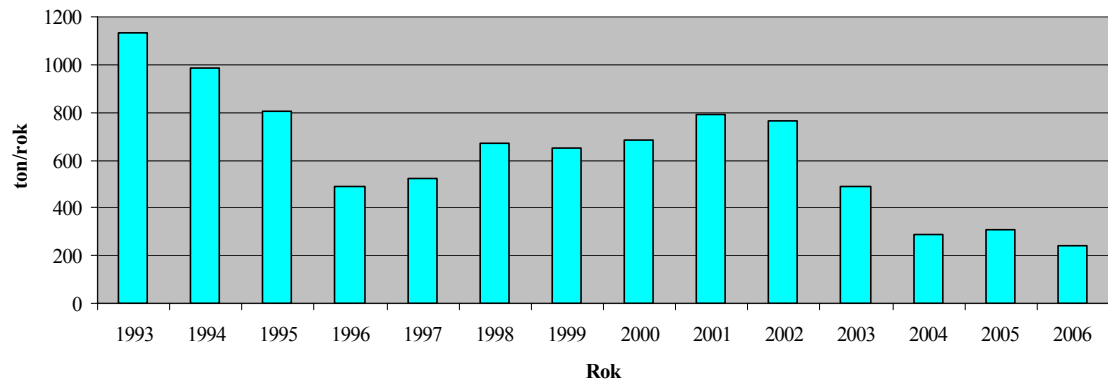
Olów

Kadm

Cynk

Z powyższych danych ładunków substancji biogennych i metali ciężkich odprowadzanych do Bałtyku z obszarów dorzeczy Wisły i Odry w okresie 1993 –2006 wynika trend malejący w ilości odprowadzanych, z niewielką stagnacją w okresie dwóch ostatnich lat.